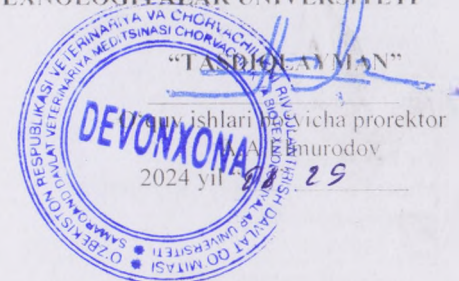

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

“TUPROQSHUNOSLIK VA AGROKIMYO”
FANI BO'YICHA

SILLABUS

(Sirtqi ta'lim 1-bosqich talabalari uchun)

Bilim sohasi:	800000	- Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	820000	- O'rmon xo'jaligi
Ta'lim yo'nalishi:	60820100	- O'rmonchilik va aholi yashash joylarini ko'kalamzorlashtirish

Modul / FAN SILLABUSI
Sirtqi bo'lim
60820100 – O'rmonchilik va aholi yashash
joylarini ko'kalamzorlashtirish

Fan nomi:	Tuproqshunoslik va agrokimyo
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	TPAKB1104
Yil:	1
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Sirtqi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	6
Amaliy mashg'ulotlar	10
Laboratoriya mashg'ulotlari	4
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	100
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FM1-	“Tuproqshunoslik va agrokimyo” fanning asosiy maqsadi O'rmonchilik va aholi yashash joylarini ko'kalamzorlashtirish ta'lim yo'nalishi talabalarining bilim darajasini kengaytirishga mo'ljallangan. Qishloq xo'jalik sohasi tez rivojlanishi jamiyatning moddiy texnik bazasini yaratishga muhim shartlardan biri ekanligini nazarda tutib, fan yutuqlaridan qishloq xo'jaligida ratsional ravishda yangi istiqbolli zamonaviy o'g'itlarni yaratish va qo'llashdagi dolzarb masalalarni o'rgatishdan hamda talabalarda har xil turdagi o'g'itlar, ularni qo'llash va agrotexnik talablar bo'yicha qo'llash usullari, muddatlari va me'yorlarini o'rganish hamda ularni amaliyotda tadbqiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat
------	---

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	Kimyo
2.	Fizika
3.	Biologiya

Ta'lim natijalari (TN)

chalkashliklarga yo'l qo'yilsa:

- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnga jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:

Boboyeva N.A. SamDVMCHBU «Agrotexnologiya, ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish» kafedrasida katta o'qituvchisi

E-mail:

nafigaboboyeva1@gmail.com

Tashkilot:

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti «Agrotexnologiya, ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish» kafedrasida

Taqrizchilar:

1.Sanaqulov A.S.-Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti, q.x.f.d., professor
2.Mashrabov M.L. — Samarqand agroinnovatsiyalar va ilmiy tadqiqotlar instituti dotsenti (PhD).

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024-yil 29-avgustdagi 1-sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur sillabus «Agrotexnologiya, ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish» kafedrasining 2024-yil 28-avgustdagi 1-sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

R. Ro'ziqulov

Fakultet dekani

E. Berdimuratov

Kafedra mudiri

A. Xasilbekov.

Tuzuvchi:

N. Boboyeva

Bilimlar jihatidan:

TN1

“Tuproqshunoslik va agrokimyo” fanini o'zlashtirish jarayonida respublikamizda va chet ellarda qo'llaniladigan asosiy ishlab chiqarish jarayonlarini tizimlari va ularning zamonaviy vositalari va o'g'itlar to'g'risida ma'lumotlarni bilishi va ulardan ishlab chiqarish jarayonida samarali foydalanishni;

TN2

Fanning vazifasi - “Tuproqshunoslik va agrokimyo” fanini o'zlashtirish jarayonida respublikamizda va chet ellarda qo'llaniladigan asosiy ishlab chiqarish jarayonlarini tizimlari va ularning zamonaviy vositalari va o'g'itlar to'g'risida ma'lumotlarni bilishi;

TN3

Nazariyalarni bilishi va tushunishini namoyish etish, qishloq xo'jalik o'g'itlarini tuzilishi va ishlash jarayonlari haqida bilimga ega bo'lishlari kerak;

TN4

Zamonaviy qishloq xo'jaligi o'g'itlarning tuzilishi ishlatish jarayonlari va qishloq xo'jaligi mashinalarini tuzilishi haqida bilishi kerak;

Ko'nikmalar jihatidan:

TN5

O'g'itlar haqida asos solgan olimlar hamda ushbu zamonaviy o'g'itlardan foydalana olishi bugungi zamon talabiga mos keladigan o'g'itlardan foydalanishni bilishi;

TN6

Qishloq xo'jaligida ishlatiladigan qishloq xo'jalik o'g'itlarini formulasini o'qilishini bilish qaysi tuproqda ishlatilishi haqida bilimga ega bo'lish;

TN7

Qishloq xo'jaligini o'g'itlash tizimini mexanizatsiyalashtirishda mashinalardan foydalanishda ularni buzulmasdan ishlashini ta'minlash va belgilangan moto-soatda sifatli TXK baxolay olish;

TN8

Tuproqshunoslik va agrokimyo fanida bugungi kunda ishlatilib kelayotgan qishloq xo'jaligi o'g'itlarini ishlatishni o'z vaqtida bajarishni o'rganish.

Fan mazmuni

Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)

M1

Kirish. Tuproqshunoslik va agrokimyo fanining rivojlanish tarixi

M2

Tuproq paydo bo'lish jarayonining umumiy sxemasi va profilining shakllanishi hamda unga tuproq biotasining ta'siri

M3

Tuproq eroziyasi, sho'rlanishi va tuproq muhofazasi. Tuproq bonitirovkasi, tuproq xarita va xaritanomalari

Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)

A1

Tuproqshunoslik va agrokimyo fanidan amaliy mashg'ulotlar bajarish tartibi.

A2

Jihozlar va uskunalar bilan tanishish.

A3

Tuproqdan namuna olish.

A4

Tuproq namunasini tahlilga tayyorlash.

A5

Tuproqning morfologik belgilarini tuproq kesmasi yordamida o'rganish.

Mashg'ulotlar shakli: laboratoriya mashg'ulotlari (L)

L1

Tuproq tarkibidagi gigroskopik namlik miqdorini aniqlash.

L2	Tuproqning hajm va solishtirma og'irligini aniqlash.	
Mustaqil ta'lim (MT)		soat
MT1	Tuproqning kimyoviy tarkibi. Tuproqdagi kimyoviy elementlar, ularning birikmalari va o'simliklarga o'tishi.	4
MT2	Tuproqdagi mikroelementlar	4
MT3	Tuproqning radioaktivligi	4
MT4	Tuproqning suv, havo, issiqlik xossalari va rejimlari.	4
MT5	Tuproq eritmasi va tuproqdagi oksidlanish-qaytarilish jarayonlari	4
MT6	Arktika va subarktika tundra tuproqlari	4
MT7	Keng bargli o'rmonlarning qo'ng'ir tusli tuproqlari	4
MT8	Quruq dasht zonasining tuproqlari. Nam subtropik o'rmon tuproqlari. Daryo sohil tuproqlari	4
MT9	Tog' tuproqlari. Dunyo tuproqlari	4
MT10	O'simliklar ildiz tizimining tiplari, tuzilishi va funksiyalari	4
MT11	Kationlar almashinib yutilishining asosiy qonuniyatlari. Kationlarning almashinmasdan yutilishi.	6
MT12	Azotning o'simliklarni rivojlanish davrlari va hosiliga ta'siri	6
MT13	Azot va fotosintez	6
MT14	Azotning o'simliklardagi modda almashinuviga ta'siri	6
MT15	Tuproq tarkibidagi fosforning safarbar holatga o'tishi (mobilizatsiyasi) va muqumlanishi (immobilizatsiyasi)	6
MT16	Fosfatlarning dunyo va respublikamizdagi ashyoviy resurslari	6
MT17	Magniyli va oltingugurtli o'g'itlar. Magniy va oltingugurtning o'simliklar hayotida tutgan o'rni	6
MT18	Kompleks o'g'itlarni olish usullari	6
MT19	Parranda axlati eng samarali mahalliy o'g'it	6
MT20	Sapropel va boshqa mahalliy o'g'itlar, ulardan foydalanish yo'llari	6
	Jami	100

Asosiy adabiyotlar

1.	Xoliqulov Sh., Uzoqov P., Boboxo'jayev I. Tuproqshunoslik. Darslik. Toshkent, "N.Doba" XT, 2013 yil.
2.	Sattorov J. va boshqalar. Agrokimyo. Darslik. Toshkent, "Cholpon", 2011
3.	Karimov M.U. O'g'it qo'llash tizimi. Darslik. Toshkent. Navro'z. 2017 yil

Qo'shimcha adabiyotlar

1.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent. "Tasvir" nashriyot uyi. 2021 yil. 52-bet.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent. "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. 36-bet.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent.

	"O'zbekiston" nashriyoti. 2022 yil. 416-bet.
4.	Turapov I., Kamilov B., Qodirova D., Saidova M., Namozov X., Burxanova D. "Tuproq fizikasi" o'quv qo'llanma Toshkent, 2015 yil.
	Axborot manbaalari
1.	www.gov.uz - O'zbekiston Respublikasi hukumat portali.
2.	www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun xujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
3.	http://www.ziyounet.uz

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritgan bo'lsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon etgan bo'lsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera bo'lsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera bo'lsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim